

Ratkaisuja

Johdanto

Antti Palola

STTK:n puheenjohtaja

Suomessa on eri arvioiden mukaan jopa 100 000 syrjäytynyttä nuorta. Vaikka emme tiedä tarkkaa lukua, voimme kuitenkin sanoa, että se on liian suuri. Yksikin syrjäytynyt on liikaa. Suomi tarvitsee kaikki nuorensa ja jokaisella nuorella on oikeus hyvään Suomeen.

Syrjäytymisestä aiheutuu henkilökohtaisten kärsimysten lisäksi merkittäviä kustannuksia yhteiskunnalle. Ennaltaehkäisy olisi paljon tehokkaampaa. Uskomme, että kestävin lääke syrjäytymistä vastaan on taata jokaiselle lapselle ja nuorelle laadukas ja maksuton koulutus. Nyt joka kuudes nuori jää pelkän peruskoulun varaan. Tiedämme, että matala koulutustaso lisää syrjäytymisen riskiä ja heikentää kiinnittymistä työelämään. Koulutus suojaa myös yli sukupolvien. Yksi lapsen syrjäytymistä ennakoiva riskitekijä on vanhempien matala koulutustaso. Tästä syystä pitää varmistaa, että jokainen suomalainen nuori suorittaa vähintään toisen asteen tutkinnon. Haluammekin pidentää oppivelvollisuutta yli toisen asteen opintojen. Kyse on sijoituksesta, joka maksaa itsensä takaisin pidempinä työurina,

alhaisempana työttömyytenä, korkeampina verotuloina ja vähäisempänä korjaavien palveluiden tarpeena.

Nuorten syrjäytymisestä puhutaan paljon – onneksi. Yhteiskunnassa vallitsee laaja yhteisymmärrys, että ongelmalle olisi tehtävä jotakin ja vieläpä nopealla aikataululla. Paljosta puheesta huolimatta teot jäävät kuitenkin puolitiehen, rahoitus puuttuu, resursseista on pulaa, eri toimijat tarkastelevat asiaa omasta näkökulmastaan, suuret ja aidosti vaikuttavat ratkaisut jäävät tekemättä. Viime vuosina kuilu hyvin ja huonosti voivien lasten ja nuorten välillä on ollut kasvussa. On syytä kysyä: Haluammeko tätä kehitystä, vai olemmeko vain liian välinpitämättömiä kääriäksemme aidosti hihat?

Halusimme kuulla, mitä ratkaisuja nuorten parissa työtä tekevät ammattilaiset ja vaikuttajat tarjoavat. Pyysimme heitä kertomaan yhden keinon, jolla nuorten syrjäytyminen voitaisiin poistaa. Kokosimme näkemyksiä tähän kirjaseen. Toivomme, että se kuluu lukijoiden käsissä ja osaltaan vauhdittaa ponnisteluja irti syrjäytymisestä.

Mikonkatu 8 A, 6. krs,
00100 Helsinki

—
sttk@sttk.fi

—
www.sttk.fi

Ihmisen **perustarve**

on tulla kohdatuksi

Ihmisen perustarve on tulla kohdatuksi, kuulluksi ja nähdyksi. Tämä ei toteudu pirstaloidussa palvelurakenteessa, jossa palvelut ovat ihmissuhdetta tärkeämpiä. Ainoastaan ihmissuhteen kautta on mahdollista vahvistaa perusturvaa, jossa lapsi hiljalleen oppii tuntemaan, että hän on hyväksytty, hän aidosti kuuluu yhteisöön ja hän on merkityksellinen omana itsenään.

Teemu Vartiamäki

Icehearts

Paras vaikuttavuus on sillä, jos peruskoulun alakouluissa, mutta etenkin yläkouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa on opettajien lisäksi riittävästi muita aikuisia, joiden kanssa lapset ja nuoret voivat tarvittaessa keskustella mieltään vaivaavista asioista. Keskeistä on lasten ja nuorten kuuleminen.

Minna Ylikännö

Kela

On huolehdittava, että kaikilla nuorilla on toimiva aikuissuhde. Tarvitaan ylipäätään enemmän yhdessä kuin yksin tekemistä.

Hanna-Mari Heinonen

Lastensuojelun keskusliitto

Monipuoliseen yhteisöllisyyteen tulisi aidosti panostaa läpi kouluasteiden niin, että jokainen huomioidaan, eikä ketään syrjitä tai kiusata. Jokaisella nuorella tulisi olla omannäköisensä harrastus, josta löytää ystäviä.

Jasmina Khabbal

SAKKI ry

On varmistettava, että jokaisella nuorella on arjessaan aikuinen, joka kulkee rinnalla, kuuntelee, on läsnä, tukee jaksamaan ja auttaa elämän solmukohdissa sekä tulevaisuuden valinnoissa.

Minna Ilva

A-klinikkasäätöön Lasinen lapsuus -hanke

On varmistettava, että jokaiselle nuorelle löytyy turvallinen ja luotettava aikuinen tai keskustelukumppani.

Sanna Tiivola

Vailla vakinaista asuntoa ry.

Kiinni koulutukseen

ja työelämään

Paras keino on tehdä asioita silloin, kun syrjäytymistä ei ole vielä tapahtunut tai se ei ole kehittynyt kovin pitkälle. Eli varhaiskasvatuksessa ja peruskoulussa.

Pauli Komonen

Kopla Helsinki

Tärkeintä on huolehtia jokaisen lapsen ja nuoren yhdenvertaisesta mahdollisuudesta varhaiskasvatukseen ja koulutukseen.

Tuomas Kurttila

Lapsiasiainvaltuutettu

Syrjäytymisen ongelmaan voidaan puuttua parhaiten koulutukseen panostamalla... On myös muistettava, että vaikka suomalaiset nuoret suhtautuvat myönteisesti oppimiseen ja koulutukseen, taloudelliset esteet kaventavat nuoren valinnanmahdollisuuksia. Onkin pikaisesti varmistettava, että koulutuksesta aiheutuvat kustannukset eivät muodostu esteeksi kenenkään toisen asteen opinnoille.

Emmi Pentikäinen

OSKU ry

On saatava syrjäytymisvaarassa olevat nuoret, joko heidän elämäntilanteeseensa sopivaan, sisällöllisesti järkevään ja nuorille itselleen merkitykselliseen koulutukseen tai mikäli koulutus on jo hankittu, kiinni työelämään elämäiseen riittävällä palkalla.

Jarmo Kallunki

Opiskelun ja koulutuksen tutkimussäätiö Otus

Koulutus ja sitä kautta tuleva riittävä ohjaus olisivat parhaita keinoja ratkaista syrjäytymistä.

Maria Jokinen

SAMOK ry

Tällä hetkellä ehdottomasti tärkein ja varmin tapa ennaltaehkäistä ja ratkaista nuorten syrjäytymistä on koulutus. Kaikki koulutus varhaiskasvatuksesta lähtien auttaa tutkitusti syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä, mutta aivan erityinen rooli on toisen asteen koulutuksella. Tämän päivän työmarkkinoilla on todella haastavaa työllistyä pelkän peruskoulun pohjalta. Siksi on erityisen tärkeää panostaa jokaisen nuoren mahdollisuuteen saavuttaa riittävä yleissivistys ja osaaminen loppuelämän kannalta.

Iiris Suomela

Vihreiden nuorten puheenjohtaja

Tärkein keino nuorten syrjäytymisen ongelman ratkaisemiseksi on työmarkkinoiden joustavoittaminen.

Henrik Vuornos

Espoon Kaupunginvaltuutettu

Taata jokaiselle tasa-arvoinen, laadukas ja mieluisa koulutuspolku.

Saara Hyrkkö

Suomen Lukiolaisten Liitto

Koulutusjärjestelmäämme on kehitettävä määrätietoisesti siten, että yksikään nuori ei putoa yhteiskunnan tukiverkoston ulkopuolelle...Oppivelvollisuusikä on nostettava 18 vuoteen.

Pekka Rantala

Vasemmisto-opiskelijat ry

Myönteinen koulukokemus.

Vertti Kiukas

SOSTE ry

Tärkein konkreettinen keino ongelman ratkaisuun Suomessa on pidentää oppivelvollisuutta ja varmistaa, että jokainen nuori saa vähintään toisen asteen koulutuksen.

Mikkel Näkkäljärvi

Sosiaalidemokraattiset Nuoret

Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt ovat ylliedustettuina syrjäytyneiden nuorten joukossa. Tähän puuttumisessa tärkeä keino on lisätä sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuutta koskevaa tietoa eri tasoilla yhteiskunnassa, jotta syrjiviä rakenteita osattaisiin purkaa aktiivisemmin.

Heta Hölttä

Seta

Kaikessa ei tarvitse

pärjätä yksin

Perustaidot kuten ruokahuolto, vaatteiden peseminen, sulakkeen vaihto, laskujen maksaminen, viranomaisien tunteminen ym. ovat tärkeimpiä taitoja, joita nuori tarvitsee itsenäistyessään.

Taneli Karinen

Itä-Helsingin lastensuojelu

Palvelujen pitää integroitua ja muuttua aidosti asiakaslähtöisiksi.

Minna Ylikännö

Kela

Toimivat ja oikein resursoidut peruspalvelut ovat pohja sille, että erityispalveluja tarvitaan mahdollisimman vähän. Oli kyse sitten neuvolasta, varhaiskasvatuksesta, peruskoulusta, kouluterveydenhuollosta, vapaa-ajan palveluista, joukkoliikenteestä, kaavoituksesta tai muusta, ne kaikki tukevat perheiden hyvinvointia ja ehkäisevät ongelmien syntymistä tai helpottavat niiden havaitsemista.

Hanna Markkula-Kivisilta

Pelastakaa Lapset ry

Pidetään kiinni hyvinvointivaltiosta tukiverkkoineen. Tuetaan samalla myös institutionaalisesti asennetta, että apua ja tukea on saatavilla, kaikessa ei tarvitse pärjätä yksin ja erehtyminen ja harhailu eivät ole maailmanloppu.

Tiina Ristikari

THL

Kun palvelut toimivat, saadaan jo varhaisessa vaiheessa tunnistettua nuorten mahdollisia syrjäytymiseen liittyviä riskejä ja ennaltaehkäistyä pahempaa syrjäytymistä.

Jukka Haapakoski

Työttömien keskusjärjestö

Riittävän varhainen puuttuminen. Syrjäytymisessä tämä alkaa käytännössä jo neuvolassa...seuraavana tulee varhaiskasvatus ja perusopetus...Perheen ja vanhemmuuden tukeminen ovat asioita, joita ei voi liiaksi korostaa...Kyseessä on nippu asioita, joiden yhtäaikainen ylläpito ja toteutus voivat pitkällä aikavälillä tuottaa vaikuttavuutta.

Jaana Pakarinen

VATES

Turvataan palvelujen saatavuus,
matala kynnyks ja helppo löytäminen.

—
Simon Elo

Sininen eduskuntaryhmä

Matala kynnyks ongelmien
ennaltaehkäisyyn – tämä
vaatii aluksi isoja taloudellisia
panostuksia. Kohdennettu
tuki heille, jotka sitä eniten
tarvitsevat. Mitä aikaisemmin
pystytään perheitä ja lapsia
tukemaan, sen parempi.

—
Miguel Reyes

Väestöliiton Poikien puhelin

Olisi tärkeää, että lapset saisivat koulussa riittävästi tukea
mielenterveytensä vahvistamiseen ennaltaehkäisevästi – mutta
myös korjaavasti...Koska koulua käyvät myös nuoret, jotka
kärsivät mielenterveysongelmista, tulisi nuorilla olla saatavilla
tukea riittävän nopeasti, helposti ja osana päivittäistä arkeaan.

—
Tatjana Pajamäki

Mannerheimin Lastensuojeluliitto

Hyvä ja arvostava

kohtaaminen

Näen tärkeäksi, että kaikilla ihmisillä olisi osaamista kohdata nuori ja saada hänet kokemaan itsensä tärkeäksi ja merkitykselliseksi.

—
Heikki Luoto
Yeesi ry

Jokaisen lapsen ja nuoren tulisi saada tuntea olevansa osa ryhmää, jossa voi tulla hyväksytyksi omana itsenään.

—
Kaisa Leikola
Partio

On tärkeää kuulua yhteisöön ja ryhmään...Ryhmä, jossa nuorelle annetaan vastuuta - sitä kautta syntyy tunne merkityksellisestä tekemisestä. Merkityksellinen tekeminen synnyttää motivaatiota. Motivaatio vahvistaa tekemisen paloa ja omaa polkua.

—
Virpi Utriainen
Nuori Yrittäjyys ry

Jokaisen lapsen ja nuoren itsetunto on paljon riippuvainen ympärillä olevien ihmisten palautteesta. Onkin keskeistä tuoda hyvän ja arvostavan kohtaamisen kautta jokaisen lapsen ja nuoren arkeen välittäviä aikuisia, joiden sanat koskettavat ja rakentavat myönteistä minäkuvaa. Jokaisella tulisi olla ainakin yksi luotettava aikuinen, jonka tehtävä on kulkea rinnalla ja tukea.

—
Kaisa Vuorinen
Tutkija, erityisluokanopettaja, kouluttaja

STTK:n ratkaisuja

- 1. Koulutustaso nousuun:** Oppivelvollisuutta pidentämällä jokaiselle vähintään toisen asteen tutkinto.
- 2. Nuorille yhdenvertaiset työehdot** sekä työelämän oikeudet ja velvollisuudet.
- 3. Työelämätieto osaksi opetussuunnitelmaa** kaikille koulutusasteille.
- 4. Laadukas ja riittävästi resursoitu varhaiskasvatus** on tehokkainta ennaltaehkäisyä.
- 5. Resurssit matalan kynnyksen ennaltaehkäisyyn ja tukeen** – ei ongelmien jälkihoitoon.

